

भारत का राजपत्र

The Gazette of India

भारताचे राजपत्र

असाधारण
EXTRAORDINARY
असाधारण

भाग 12 अनुभाग 1
Part XII Section 1
भाग बारा अनुभाग १
प्राधिकार से प्रकाशित
PUBLISHED BY AUTHORITY
प्राधिकाराद्वारे प्रकाशित

सं. 1]	नई दिल्ली, 22 अक्टूबर 1997/30 आश्विन, (शक) 1919	[खण्ड 8
No. 1]	NEW DELHI, 22 OCTOBER 1997/30 ASHWINA, (SAKA) 1919	[Vol. 8
अंक १]	नवी दिल्ली, २२ ऑक्टोबर १९९७/३० आश्विन, शके १९१९	[खंड ८

स्वतंत्र संकलन महान् फाईल करण्यासाठी (या भागाला) वेळाळे पुढे क्रमांक दिले आहेत.

विधी और न्याय मंत्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली, 22 अक्टूबर 1997/30 आश्विन, (शक) 1919

(1) वर्कमेन्स कॉमीटीजन एकट, 1923, (2) डि प्रेस कौन्सिल अॅक्ट, 1978, (3) दि मुस्लिम वुमेन (प्रोटेक्शन ऑफ राइट्स आॅन डीवोर्स) अॅक्ट, 1986, (4) नैशनल कमिशन फॉर वुमेन अॅक्ट, 1990, (5) दि रिलिजस हॉर्डीटद्यूचनेस (प्रिव्हेन्शन ऑफ मिस्युज) अॅक्ट, 1988, (6) वॉलेन्टरी डिपॉशिट्स (इम्प्रुनिटिं अॅन्ड एक्सम्प्लानेस) अॅक्ट, 1991, (7) दि इन्डिसेट रिप्रेझेटेशन ऑफ वुमेन (प्रोहिबिशन) अॅक्ट, 1986, (8) दि सिटीजनशिप अॅक्ट, 1955 के मराठी अनुवाद राष्ट्रपती के प्राधिकार से प्रकाशित किये जाते हैं और ये प्राधिकृत पाठ (केंद्रीय विधि) अधिनियम, 1973 (1973 का 50) की घारा 2 के खण्ड (क) के अधीन उनके मराठी प्राधिकृत पाठ समझे जाएंगे।

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE

(LEGISLATIVE DEPARTMENT)

New Delhi, Dated 22nd October 1997/30 Ashwina (SAKA) 1919.

The Translations in Marathi of the (1) Workmen's Compensation Act, 1923, (2) Press Council Act, 1978, (3) Muslim Women (Protection of Rights on Divorce) Act, 1986, (4) National Commission for Women Act, 1990, (5) Religious Institutions (Prevention of Misuse) Act, 1988, (6) Voluntary Deposits (Immunities and Exemptions) Act, 1991 (7) Indecent Representation of Women (Prohibition) Act, 1986, (8) Citizenship Act, 1955 are hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative texts thereof in Marathi under clause (a) of section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

स्त्रियांचे असभ्य प्रतिरूपण (प्रतिषेध) अधिनियम, १९८६

(१९८६ चा अधिनियम क्रमांक ६०)

(दिनांक २ मे, १९९७ रोजा यथाविचामान)

[२२ डिसेंबर, १९८६]

जाहिरातींद्वारे किंवा प्रकाशने, लेख, चिन्ह, आकृत्या यांच्यानु किंवा अन्य कोणत्याही रोतीने
स्त्रियांचे असभ्य प्रतिरूपण करण्यास प्रतिषेध करणारा व त्यांच्याशी संबंधित किंवा
अनुष्ठानिक बाबींसाठी अधिनियम.

भारतीय गणराज्याच्या संवितासाठ्या वर्षी संसदेकडून पुढीलप्रमाणे अधिनियमित होवो :—
१. (१) या अधिनियमास, स्त्रियांचे असभ्य प्रतिरूपण (प्रतिषेध) अधिनियम, १९८६ असे
म्हणता येईल.

संक्षिप्त नाव,
विस्तार व प्रारंभ.

(२) जमू व काशीर या राज्यांव्यतिरिक्त संदूर्धे भारतभर त्याचा विस्तार आहे.

(३) केंद्र शासन, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नियत करील अशा दिनांकापासून तो
अंमळगत येईल.

२. संदर्भनुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित असेल तर, या अधिनियमात,—

व्याख्या.

(क) “जाहिरात” यामध्ये कोणतीही सूचना, परिवरक, खुण्याचिठ्ठी (लेवल), वेष्टन किंवा
अच्य दस्तऐवज यांचा समावेश आहे. तसेच, कोणतीही प्रकाश, छवी, धूर किंवा वायू या साधनांनी
तयार केलेले कोणतेही दृश्य प्रतिरूपण याचा देखील पात समावेश आहे.

(ख) “वितरण” यामध्ये नमुना म्हणून केलेल्या वितरणाचा, मग ते मोफत किंवा कसेही,
केलेले असो, समावेश आहे.

(ग) “स्त्रियांचे असभ्य प्रतिरूपण” याचा अर्थ, एखाद्या स्त्रीच्या आकृतीचे, तिच्या आकाराचे,
तिच्या घटीराचे किंवा कोणत्याही भागाचे असभ्य वाटेल अशा प्रकारे तिला कमीपणा आणणारे
किंवा अपमानास्पद असेंज अशक्रारे दिला सावंजनिक नीतिमत्ता किंवा नैतिकता उल्लंघनीत
करण्याचा, भ्रष्ट करण्याचा किंवा तिला क्षति पोचवण्याचा संभव असणारे, विज्ञग करणे, असा आहे.

(घ) “खुण्याचिठ्ठी (लेवल)” याचा अर्थ, कोणत्याही पुढक्यावर चिकटवलेला किंवा त्यावर
दिसून येणारा कोणतीही लेखी, चिन्हांकित, मुद्रांकित, युद्रित किंवा आलेखीय मजूर, असा आहे.

(इ) “पुडके” यामध्ये पेटी, खोका, पव्याचा डबा किंवा अन्य पात्र यांचा समावेश होतो.

(च) “विहित” याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये करण्यात येतील त्या नियमांद्वारे विहित,
असा आहे.

३. कोणतीही व्यक्ती, कोणत्याही स्वरूपात स्त्रीचे असभ्य प्रतिरूपण जीमध्ये अंतर्भूत आहे अशी स्त्रियांचे असभ्य
कोणतीही जाहिरात प्रकाशित करणार नाही किंवा प्रकाशित करण्याची प्रतिरूपण असणाऱ्या
व्यवस्था करणार नाही किंवा तिच्या कोणत्याही प्रकाशनामध्ये किंवा प्रदर्शनामध्ये भाग घेणार नाही. जाहिरातीना
प्रतिबंध करणे.

४. कोणतीही व्यक्ती, ज्यामध्ये कोणत्याही स्वरूपात स्त्रीचे असभ्य प्रतिरूपण असेल असे कोणतेही स्त्रियांचे असभ्य^{पुस्तक, पत्रक, पत्रिका, सरकारी, लेख, चित्र, रंगचित्र, छायाचित्र, प्रतिरूपण किंवा आकृती प्रतिरूपण असणारी}
यांची निर्मिती करणार नाही. किंवा करवून घेणार नाही. किंवा त्यांची विक्री करणे, ते भाड्याने देणे, पुस्तके, पत्रके
त्याचे वितरण करणे, ते प्रस्तुत करणे किंवा ते टापालाने पाठवणे था गोट्टी करणार नाही : पोस्टाने पाठविण्यास
परंतु,— किंवा त्याचे प्रकाशित करण्यास प्रतिबंध करणे.

(क) (एक) ज्याचे प्रकाशन, ते विज्ञान, साहित्य, कला किंवा शिश्नण किंवा सर्वसाधारण
जनतोला आस्था वाटणारे अन्य विषय यांताठी असल्याच्या कारणावरून लोकहितार्थ असल्याने
करणे उचित असल्याचे सिद्ध झाले असेल ;

(दोन) जे खन्याखुन्या धार्मिक प्रयोजनांसाठी ठेवलेले असेल किंवा उपयोगात आणले जात
असेल

असे कोणतेही पुस्तक, पत्रक, वृत्तपत्रिका, सरकारी, चित्रफोट (फिल्म), लेख, चित्र, रंगचित्र,
छायाचित्र, प्रतिरूपण किंवा आकृती ;

(ख) (एक) प्राचीन स्मारकशिल्प आणि पुरातत्वीय स्थळ व अवशेष अधिनियम, १९५८

(१९५८ चा २४) याच्या अर्थात्तर्गत कोणत्याही प्राचीन स्मारकशिल्पात, किंवा त्यावर, अथवा

(दोन) कोणत्याही देवालयावर किंवा देवालयात किंवा मूर्तीच्या बहनासाठी किंवा कोणत्याही धार्मिक प्रयोजनासाठी ठेवलेली किंवा वापरण्यात येणारी मोठारवाहने यावर खोदलेले, कोरलेले, रंगविलेले किंवा अन्य प्रकारे प्रतिरूपित केलेले कोणतेही प्रतिरूपण;

(ग) "चलचित्रक अधिनियम, १९५२" (१९५२ चा ३७) याच्या भाग दोनचे उपबंध जिच्या संबंधात लागू होतील अशी कोणतीही फिल्म, यांना या कलमातील कोणतीही गोष्ट लागू होणार नाही.

प्रवेश करण्याची व झडती घेण्याची कोणताही राजपत्रित अधिकारी हा ज्या क्षेत्रासाठी त्याला प्राधिकृत केले असेल त्या क्षेत्राच्या स्थानिक शक्ती. मर्यादित,—

(क) त्याला आवश्यक वाटत असेल असे कोणतेही सहाय्य घेऊन, ज्या जागेत या अधिनियमाखालील अपराध घडला असेल किंवा घडत आहे असे त्यास सकारण वाटत असेल, अशा कोणत्याही जागेत सर्व वाजवी वेळांमध्ये प्रवेश करील व झडती घेईल.

(ख) अशी कोणतीही जाहिरात किंवा कोणतेही पुस्तक, पत्रक, पत्रिका, सरकचित्र, चित्रफीत, लेख, चित्र, रंगचित्र, छायाचित्र, प्रतिरूपण किंवा आकृती ही, या अधिनियमातील कोणत्याही उपबंधाचे उल्लंघन करीत आहे, असे त्यास सकारण वाटत असेल तर तो ती जन्त करील.

(ग) खंड (क) मध्ये नमूद केलेल्या कोणत्याही जागेत सापडलेल्या कोणत्याही अभिलेखाची, नोंदवहीची, दस्तऐवजाची किंवा इतर कोणत्याही महत्वाच्या वस्तूची तपासणी करील व ती या अधिनियमाखालील शिक्षापात्र अपराध केल्याचा पुरावा ठळ शकेल असे जर त्यास सकारण वाटत असेल तर तो ती वस्तू जन्त करील:

परंतु, या पोटकलमान्वये खाजगी राहत्या धरात वॉर्टांशिवाय प्रवेश करता येणार नाही:

आणखी असे की, या कलमाखालील जप्तीच्या शक्तींचा वापर, कोणत्याही दस्तऐवजाची, लेखाची किंवा वस्तूची एकरूपता, उपयुक्तता किंवा विक्री योग्य मल्य थावर परिणाम न होता, अशा दस्तऐवजाची, लेखावरील किंवा वस्तूवरील जाहिरात, ती उमर्टरैखित केल्याच्या किंवा अन्य कारणामुळे, वेगळी करणे शक्य नसेल तर, अशी कोणतीही जाहिरात अंतर्भूत असलेल्या त्या दस्तऐवजाच्या, लेखाच्या, वस्तूच्या संबंधात तसेच त्यात कोणताही मजकूर असल्यास, त्याच्याही संबंधात करता येईल.

(२) कोजदारी प्रक्रिया सहित, १९७३ (१९७४ चा २) याचे उपबंध हे, उक्त सहितेच्या कलम ९४ खाली काढण्यात आलेल्या वॉर्टांच्या प्राधिकाराअन्वये घेतलेल्या कोणत्याही झडतीस व जप्तीस जसे लागू होतात तसेच ते, शक्य होईल तेथवर, या अधिनियमाखाली करण्यात येणाऱ्या झडतीस व जप्तीस लागू करण्यात येतील.

(३) कोणतीही व्यक्ती, तिने पोटकलम (१) चे खंड (ख) व (ग) खाली कोणतीही वस्तू जप्त केली असेल त्याबाबतीत, शक्य तितक्या लवकर, जवळच्या दंडाधिकाऱ्यास कळवील आणि त्या वस्तूच्या अभिरक्षेबाबत त्याचे आदेश घेईल.

शास्ती. ६. जी कोणतीही व्यक्ती, कलम ३ किंवा कलम ४ च्या उपबंधाचे व्यतिक्रमण करील ती, पहिल्या दोषसिद्धीनंतर दोन वर्षांपर्यंत असू शकेल अशा कारावासाच्या व रुपये दोन हजार पर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडाच्या व दुसऱ्या किंवा नंतरच्या दोषसिद्धीबद्दल किमान सहा महिन्यांच्या, परंतु पाच वर्षांपर्यंत असू शकेल इतक्या कारावासाच्या व किमान दहा हजार रुपये, परंतु एक लाख रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडाच्या शास्तीस पात्र ठरेल.

कंपनीकडून ७. (१) एखाद्या कंपनीकडून या अधिनियमाखालील अपराध घडला असेल त्याबाबतीत, तो अपराध घडला त्याकेलेस कंपनीची प्रभारी असलेली व कंपनीच्या कामकाजाच्या चालनास जबाबदार असलेली प्रत्येक व्यक्ती, त्याच्याबोर कंपनीही, त्या अपराधाबद्दल दोषी असल्याचे मानन्यात येईल आणि तिच्यावर कार्यवाही केली जाण्यास व त्यानुसार शिक्षा ठोठावण्यास ती पात्र असेल:

परंतु, या पोटकलमात अंतर्भूत असलेल्या कोणत्याही गोष्टीमुळे, अशा कोणत्याही व्यक्तीने, हा अपराध आपणास काहीही माहीत नसताना घडला आहे व तो अपराध घडू नये म्हणून आपण योग्य ती खबरदारी घेतली होती, असे सिद्ध केल्यास, ती व्यक्ती कोणत्याही शास्तीस पात्र ठरणार नाही.

(२) पोटकलम १ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, या अधिनियमान्वये कंपनीने कोणताही अपराध केला असेल आणि हे सिद्ध झाले की, तो अपराध कंपनीच्या संचालकांच्या, व्यवस्थापकाच्या, सचिवाच्या किंवा इतर अधिकाऱ्याच्या सहमतीने किंवा मुकानुमतीने किंवा त्याने दुर्लक्ष केल्यामुळे घडला आहे तर कंपनीचा असा संचालक, व्यवस्थापक, सचिव, किंवा अन्य अधिकारी यांच्यावरुद्ध कारवाई केली जाईल व त्यानुसार त्याला शिक्षा दिली जाईल.

स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनाकरिता :—

(क) "कंपनी" याचा अर्थ, कोणतीही निगम निकाय आणि यात भागीदारी येणी किंवा व्यक्तींचा अधिसंघ यांचा समावेश होतो, आणि

(ख) भागीदारी पेढीच्या संबंधात “संचालक” याचा अर्थ भागीदारी पेढीचा भागीदार.

८. (१) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ (१९७४ चा २) यात काहीही अंतर्भूत असले जास्तीनयोग्य व तरी, या अधिनियमाखालील शिक्षापात्र अपराध जास्तीनयोग्य असेल. दखली अपराध.

(२).या अधिनियमाखालील शिक्षापात्र अपराध हा दखलपात्र असेल.

९. या अधिनियमाखाली, केंद्र शासनाने किंवा कोणत्याही राज्य शासनाने किंवा केंद्र शासनाच्या सद्भावपूर्वक केलेल्या किंवा राज्य शासनाच्या कोणत्याही अधिकाऱ्याने सद्भावपूर्वक केलेल्या किंवा करण्याचे उद्दिष्ट असलेल्या कार्यवाहीस संरक्षण कोणत्याही गोष्टीबद्दल दावा, खटला किंवा अन्य वैध कार्यवाही करता येणार नाही.

१०. (१) केंद्र शासनाला या अधिनियमाचे उपबंध राबविण्यासाठी शासकीय शासकातील नियम करण्याची अधिसूचनेद्वारे नियम करता येतील.

(२) विशेषत: व पूर्वगामी शक्तीच्या सर्वसाधारणतेला बाध न येता अशा नियमांमध्ये पुढील सर्व किंवा त्यापैकी कोणत्याही बाबीसाठी उपबंध करता येतील, त्या बाबी अशा-

(क) ज्या रीतीने जाहिरात किंवा इतर लेख जप्त करण्यात येतील ती रीत व ज्या रीतीने जप्तीची सूची तयार करण्यात येईल व ज्या व्यक्तीच्या अभिरक्षेतून जाहिरात किंवा लेख जप्त करण्यात आला असेल त्या व्यक्तीकडे ती सूची ज्या रीतीने सुपूर्द करण्यात येईल, ती रीत.

(ख) विहित करणे आवश्यक असेल किंवा करण्यात येईल अशी अन्य कोणतीही बाब.

(३) या कलमाखाली केलेला प्रत्येक नियम तो करण्यात आल्यानंतर होईल तितक्या लवकर संसदेच्या प्रत्येक सभागृहासमीर ते एका सदाने बनलेल्या अथवा दोन किंवा अधिक क्रमवर्ती सद्वे मिळून बनलेल्या अशा एकूण तीस दिवसांच्या कालावधीकरिता सन्नासीन असताना ठेवला जाईल, आणि पूर्वोक्त सदाच्या किंवा क्रमवर्ती सद्वांच्या पाठोपाठचे सद्व संपण्यापूर्वी जर, त्या नियमात कोणतेही आपरिवर्तन करण्याबाबत दोन्ही सभागृहांचे मतक्य झाले अथवा तो नियम करण्यात येऊ नये याबाबत दोन्ही सभागृहांचे मतक्य झाले तर, त्यानंतर तो नियम अशा आपरिवर्तीत रूपातच परिणामक होईल, किंवा प्रकरण-परत्वे, मुळीच परिणामक होणार नाही. तथापि, अशा कोणत्याही आपरिवर्तनामुळे किंवा शून्यीकरणामुळे, तस्पूर्वी त्या नियमाखाली करण्यात आलेल्या कोणत्याही गोष्टीच्या विधिग्राहपतेला बाब येणार नाही.